

DUMITRU SOLOMON

SCHIMBURI CULTURALE NEECHIVALENTE

Dacă există ceva în cultura noastră care a luat un avânt considerabil după decembrie 1989, acest ceva îl constituie schimburile. Schimbăm cu înfrigurare orice produs cultural, de la cărți, reviste, spectacole, concerte, opere plastice pînă la folclor și muzică ușoară. Schimbăm și unicate: sculpturi de Brâncuși pentru un Peter Brook viu, Hamlet de la Bulandra pentru Richard al III-lea și Regele Lear de la Teatrul Național din Londra, Printemps de la liberté pentru Medeea lui Andrei Șerban, Visul unei nopți de vară de la Comedie pentru Mahabharata. Departamentul internațional din Ministerul Culturii lucrează cel mai bine, este cel mai productiv. Sigur, am fost (sintem) vizitați și de produse mediocre, după cum, la rîndu-ne, sintem egal de generoși în a ne exhiba pe piața externă cu muzică foarte ușoară și cu folclor foarte dubios. Dar astea sînt capriciile pieței și, oricum, kitsch la kitsch nu-și scoate ochii.

Deocamdată, însă, pare-se că dintre toate schimburile practicate de țara noastră pe piața lumii, cele mai vizibile, mai palpabile și mai specifice sînt schimburile culturale. Deocamdată. Fiindcă, volens revolens, cum se exprimă un personaj al lui Ilf și Petrov, se anunță o perioadă în care nu vom mai avea ce să schimbăm, sau, mai precis, ce să oferim la schimb, în afară de declarații politice din toate zonele și ungherele întunecatei noastre vieți publice.

Vom primi, fără îndoială, în continuare, produse culturale din țările cele mai diverse ale globului și cu deosebire din Occident. Dar ce vom da în schimb! Din ce în ce mai puțin. Deși, spre deosebire de resursele naturale și de cele productive, pe cale de secăuire totală, resurse culturale avem. Din plin. Există scriitori, regizori, interpreți în România care pot concura, fără complexe, cu scriitori, regizori, interpreți din orice parte a planetei. Dar ei trebuie să creeze, să producă. Iar ca să producă le trebuie condiții elementare, mai ales bani, ocrotire socială, climat favorabil. Acestea le avem din ce în ce mai puțin, cu tendința apăsătoare de a nu le mai avea deloc. Precaritatea nu este nici cea mai fertilă muză, nici cel mai generos Mecena. Vom primi cultură și vom da nimic. Sau nimicuri, ceea ce tot nimic înseamnă. Și așa vom deveni încetul cu încetul o colonie culturală (franceză, engleză, americană, japoneză sau mai știu eu ce). Iar în colonii, se știe, nu se trimit decît subproduse. Vom trimite flăcăii naționali să danseze vechiul și polisemanticul «Căluș» și vom primi în schimb mărgelile colorate și diplome de francofonie (de ce nu și de anglofonie sau, la urma urmei, de hindusofonie).

Dar, în definitiv, nu e mai bine să organizăm încă de pe acum un schimb echivalent de sticlă colorată cu frații noștri din Zambia! Sau, totuși, în ciuda vicisitudinilor, să producem opere?